

Dr. Ekin ŐENTÖRK

BELİRLİ MAL VASIYETİ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR CETVELİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ KISIM VASİYETİN HUKUKUMUZDA DÜZENLENİŞİ, GEÇERLİLİK KOŞULLARI, BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

I. BELİRLİ MAL VASİYETİNİN HUKUKUMUZDA DÜZENLENİŞİ	5
A. Ölüme Bağlı Tasarruf Kavramı.....	8
1. Ölüme Bağlı Tasarruf Serbestliği	11
2. Ölüme Bağlı Tasarrufların Tabi Oldukları Özel Rejim.....	15
a. “Tasarruf” kavramı.....	15
b. Ölüme Bağlı Tasarruflarda Şekle Bağlılık Prensibi	17
c. Ölüme Bağlı Tasarruflarda Temsil Yasağı.....	17
d. Ölüme Bağlı Tasarrufların Tabi Oldukları Özel Ehliyet Kuralları.....	22
e. Ölüme Bağlı Tasarrufların Tabi Oldukları Özel Hükümsüzlük Rejimi.....	26
B. Ölüme Bağlı Tasarrufların Çeşitleri.....	29
1. Şekli Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruflar	30
2. Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruflar	32
C. Belirli Mal Vasiyetinin Türk Medeni Kanunundaki Yeri	33
D. Terminoloji.....	37

II. VASIYETİN ÖZELLİKLERİ.....	37
A. Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruf Karakteri.....	38
B. Vasiyetname Yoluyla yahut Miras Sözleşmesi Yoluyla Yapılabilmesi	39
C. Kazandırıcı İşlem Niteliği.....	41
D. Alacak Hakkı Doğurması.....	48
III. VASIYETİN GEÇERLİLİK KOŞULLARI	54
A. Belirlilik İlkesi	55
B. İptal Sebeplerinin Bulunmaması.....	59
1. Ehliyet ve Şekil Kurallarına Uygunluk.....	59
2. İrade Sakatlığının Bulunmaması	64
3. (Miras Sözleşmeleri Bakımından) Edimler Arası Aşırı Oransızlık Bulunmaması.....	74
4. Hukuka veya Ahlaka Aykırılık Bulunmaması	77
IV. BELİRLİ MAL VASIYETİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE BAZI BAŞKA HUKUK SİSTEMLERİNDE DÜZENLENİŞİ.....	84
A. Roma Hukukunda Belirli Mal Vasiyeti	84
B. Fransız Hukukunda Belirli Mal Vasiyeti	93
C. İsviçre Hukukundaki Düzenleme	96
V. VASIYETİN BENZER KURUMLARDAN AYRIMI.....	101
A. Belirli Mal Vasiyeti ve Mirasçı Atama.....	101
B. Belirli Mal Vasiyeti ve Paylaştırma Kuralı.....	104
C. Belirli Mal Vasiyeti ve Şart.....	106
D. Belirli Mal Vasiyeti ve Yükleme	109
E. Belirli Mal Vasiyeti ve Bağışlama.....	114
F. Belirli Mal Vasiyeti ve Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme (Üçüncü Kişi Lehine Şart)	119

İKİNCİ KISIM
VASİYET TASARRUFUNUN DOĞURDUĞU
BORÇ İLİŞKİSİ

I. VASİYET TASARRUFUNUN DOĞURDUĞU BORÇ İLİŞKİSİNDE TARAFLAR.....	125
A. Vasiyet Alacaklısı	125
1. Genel Olarak	125
2. Vasiyet Alacaklısı Olmanın Şartları.....	128
a. Sağ Olmak.....	129
b. Mirasa ehil olmak	133
c. Mirastan (vasiyetten) mahrum olmamak.....	136
3. Vasiyet Alacaklısının Vasiyeti Kabulü veya Vasiyetin Reddi..	140
4. Vasiyet Alacaklısının Diğer Alacaklılar Karşısındaki Durumu.....	146
a. Vasiyet Alacaklısının Mirasbırakanın Alacaklılarına Karşı Durumu	147
b. Vasiyet Alacaklısının Mirasçılarının Alacaklılarına Karşı Durumu.....	150
5. Vasiyet Alacaklısının Mirasçılar Karşısında Durumu (Vasiyetin Tenkisi).....	159
a. Genel Olarak	159
b. Vasiyetin Konusunun Tereke Mevcudunu Aşması.....	159
c. Vasiyet Borçlusunun Tenkis Talebi.....	161
d. Mirasçılarının Tenkis Talebi	162
e. Vasiyet Alacaklısının Tenkis Talebi.....	163
i. Alt Vasiyette.....	163
ii. Bölünemeyen Mal Vasiyetinde	164
f. Tenkisin Gerçekleştirilmesi.....	165
g. İfa Edilmiş Vasiyetin Tenkisi ve Vasiyet Alacaklısının Geri verme Yükümlülüğü.....	168

6. Vasiyet Alacaklısının Alacağıın Teminat Altına Alınmasını İsteme Hakkı	175
a. Genel Olarak Vasiyet Alacağıın Teminat Altına Alınması	177
b. Vasiyet Alacaklılarına Özel Olarak Tanınan Hukuki İmkanlar	180
i. Vasiyet Alacaklısı Sifatını gösterir Belge Temin Etme İmkânı	180
ii. TMK m. 633 Uyarınca Vasiyet Alacağıın Teminat Altına Alınması	181
B. Vasiyet Borçlusu	185
1. Vasiyet Borçlusunun Hukuki Durumu	186
a. Genel Olarak Mirasbırakanın Borçlarından Sorumluluk	187
b. Vasiyet Borcundan Sorumluluk.....	189
2. Vasiyet Borçlusunun Tayini.....	191
a. Tek Bir Vasiyet Borçlusunun Bulunduğu İhtimalinde Vasiyet Borçlusunun Hukuki Durumu.....	192
i. Genel Olarak	192
ii. Tek Vasiyet Borçlusunun Tek Yasal Mirasçı Sıfatıyla Devlet Olması Durumu.....	193
b. Birden Fazla Vasiyet Borçlusunun Bulunduğu İhtimalinde Vasiyet Borçlusunun Hukuki Durumu	194
c. Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi.....	196
d. Terekenin Resmen Yönetilmesi Halinde Resmi Yönetici	199
II. VASİYETİN ÖZEL GÖRÜNÜMLERİ	199
A. Alt Vasiyet	200
B. Ön Vasiyet.....	202
C. Yedek Vasiyet Alacaklısı Atama	205
D. Art Vasiyet Alacaklısı Atama	208
E. Yasal Mal Vasiyeti	210
III. VASİYET ALACAĞININ DOĞUMU.....	212
IV. VASİYET ALACAĞININ MUACCEL HALE GELMESİ.....	214

V. VASIYET ALACAĞININ TABİ OLDUĞU ZAMANAŞIMI.....	216

ÜÇÜNCÜ KISIM
VASİYETİN YERİNE GETİRİLMESİ
(VASİYETİN İFASI)

I. VASIYET ALACAKLISININ SAHİP OLDUĞU TALEP HAKKI	223
II. HUKUKİ NİTELİĞİ	224
III. VASIYET ALACAĞININ YERİNE GETİRİLMESİ	225
A. Vasiyet Borcunun İfasının Talep Edilmesi.....	225
B. İfa Talebinin Yerine Getirilmesi	228
1. Genel Olarak	228
2. Vasiyet Borcunun İfasının Konusuna Göre Vasiyet Türleri Bakımından Değerlendirilmesi.....	231
a. Mal Vasiyeti ve Mal Vasiyetinin İfası	231
i. Belirli Mal/Parça Vasiyeti	232
ii. Çeşit Vasiyeti.....	234
iii. Tedarik Vasiyeti.....	235
iv. Seçimlik Vasiyet	241
b. Alacak Vasiyeti	245
c. Edim Vasiyeti.....	248
d. İbra Vasiyeti	250
e. Yükümlülükten Kurtarma Vasiyeti.....	251
f. Sınırlı Aynı Hak Vasiyeti	252
i. İrat Vasiyeti	257
ii. İnfak Vasiyeti (Nafaka Vasiyeti)	258
g. Maddi Olmayan Mal Vasiyeti	259
i. Fikri Mülkiyet Vasiyeti	259
ii. Sınai Mülkiyet Vasiyeti	262
iii. Dijital Varlıkların Vasiyeti	263
h. Vücut, Organ ve Doku Vasiyeti.....	264

i. Sigorta Vasiyeti.....	268
j. Ateşli Silahların Vasiyet Yoluyla Devri	271
k. Diğer Vasiyetler.....	273
IV. VASIYETİN KONUSUNUN ÖLÜME BAĞLI TASARRUFUN YORUMU YOLUYLA BELİRLENMESİ.....	273
V. VASIYET İFASINDA KAPSAM.....	276
A. Vasiyetin Konusunun Değerinin Değişmesi.....	277
B. Vasiyetin Konusuna Yapılan Masraflar.....	279
C. Vasiyetin Konusunun Hasara Uğraması veya Yok Olması.....	281
D. Vasiyetin Konusunun Ürünleri.....	284
VI. VASIYETİN İFASI BAKIMINDAN ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR.....	285
A. Vasiyetin Konusunu Oluşturan Edim Dışında Bir Edimin İfası ..	285
B. Vasiyetin Konusunu Oluşturan Edimin Kısmen İfası	288
C. Vasiyet Alacaklısının Vasiyet Alacağını Mahkemede İleri Sürmeyeceğini Taahhüt Etmesi.....	289
D. Vasiyetin Alacaklısı ve Borçlusu Arasında Bir İbra Sözleşmesinin Yapılması.....	290
E. Vasiyetin Konusu Üzerinde Aynı Bir Yük Bulunması	295
F. Vasiyetinin Konusu Taşınmazın Mirasbırakanın Sağlığında Bir Kira Sözleşmesine Konu Edilmiş Bulunması.....	300
G. Vasiyet Borçlusunun Zapttan ve Ayıptan Sorumluluğu	302

DÖRDÜNCÜ KISIM

VASİYET BORCUNUN YERİNE GETİRİLMEMESİ

I. VASIYET BORCUNDA TEMERRÜT.....	307
A. Vasiyet Borçlusunun Vasiyet Borcunu İfa Edinmekten Kaçınması	307
B. Vasiyet Alacaklısının Temerrüdü	314

II. VASIYETİN İFASI DAVASI	318
A. Davanın Niteliği.....	318
B. Davanın Konusu.....	324
C. Taraflar.....	325
D. Yetki ve Görev	328
E. Harç ve Vekalet Ücreti.....	330
F. Davada İleri Sürülebilecek Talepler.....	330
1. Aynen İfa İstemi.....	330
2. Tazminat İstemi	339
G. Davada İleri Sürülebilecek Defiler.....	341
a. İptal Def'i.....	341
b. Tenkis Def'i.....	345
c. Zamanaşımı Def'i.....	348
SONUÇ	351
KAYNAKÇA.....	357